

REPUBLIKA SLOVENIJA
SLUŽBA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA RAZVOJ
IN EVROPSKO KOHEZIJSKO POLITIKO

Transnacionalni programi ETS (Interreg)

Nacionalni posvet o programu Srednja Evropa 2021-2027
Dopisna seja z deležniki, 1.-15. julij 2020

mag. Nadja Kobe
Sektor za ETS

Interreg

SLOVENIJA
2006 - 2027
EU-ESRR

Vsebina

Formalni vidiki

- Programska območja
- Programska telesa
- Uspešnost slovenskih institucij

Vsebinski vidiki

- Poslanstvo in prioritete programov (kaj in kako)
- Programiranje (strategija IP)

I. Programska območja

V obdobju 2014-2020 sodeluje Slovenija v petih od petnajstih transnacionalnih programov ETS (Interreg).

Vseh pet programov se nadaljuje tudi v obdobju 2021-2027, čeprav so bile predhodno napovedane spremembe.

Pogled nazaj: programi, v katerih je sodelovala Slovenija

Območje celinske in obmorske Evrope od Baltika do Jadrana, od Črnega morja do Sredozemlja. Transnacionalna programska območja so se spreminjala, sedaj pričakujemo kontinuiteto.

Primer: Programa CADSES 2000-2006 (desno), ki se je postopoma razvijal v več programov, in MEDITERAN 2007-2027 (levo), prej Medocc in Archimed.

2000-2006: ALPE in CADSES

2007-2013: ALPE, CENTRAL EUROPE, SOUTH-EAST EUROPE, MEDITERAN

2014-2020: ALPE, CENTRAL EUROPE, DANUBE, ADRION, MEDITERAN

2021-2027: ALPE, CENTRAL EUROPE, DANUBE, ADRION, MEDITERAN

V obdobjih 2014-2020 in 2021-2027 sodeluje Slovenija v petih transnacionalnih programih.

Nacionalni organ je SVRK, za ESPON in URBACT pa MOP.

Čezmejni	Transnacionalni	Medregionalni
Italija - Slovenija	Območje Alp	INTERREG EUROPE
Slovenija - Avstrija	Srednja Evropa	URBACT
Slovenija - Madžarska	Podonavje	ESPON
Slovenija - Hrvaška	Adrion Jadransko-jonski program	INTERACT
	Mediterran	

Razvojne osi

Geografsko-razvojni in institucionalni vidik

ALPE: na „**zahod**“

MED in ADRION:

na „**jug**“

DANUBE: na „**vzhod**“

CENTRAL: na „**sever**“

Razvojni, geografski, institucionalni poudarki po programih

Program	Razvojni vidiki	Geografski vidiki
Alpe	Najrazvitejše regije, institucije, delovne skupnosti, iniciative (Slovenija v družbi najboljših)	Gorski lok in metropole okoli njega Vodni stolp Evrope (Ren, Donava, Drava, Sava, Pad, Rona...) Gore kot ovira ali povezava (promet) Razvito gospodarstvo Turizem Ranljivost, a večja odzivna sposobnost razvitih regij
Central	9 članic EU: „stare“ članice in Višegrajska skupina (4+2) Dve ravni razvitosti	Ni ne Baltik ne Balkan, ne zahod ne vzhod Evrope; povezuje sever in jug, zahod in vzhod (7 od 9 TEN-T koridorjev) Industrijsko jedro EU (najvišja dodana vrednost v izvozu ind. izdelkov) Policentrični razvoj Zgodovinsko-kulturna identiteta in mentaliteta
Danube	Članice, kandidatke, sosedske države (3 skladi, sporazumi) Tri ravni razvitosti v smeri sever-jug	Donava s pritoki iz gorskih območij: poplave, biodiverziteta Donava kot plovna pot, transportna in razvojna os Tranzitno območje sever-jug, vzhod-zahod, slabe notranje povezave Periferna in nerazvita območja
Adriatic in MED	Članice in kandidatke Razvitost v smeri zahod-vzhod, sever-jug Slovenija in severna Italija sta najbolj razviti na Adriatici (prvi na vasi) V MED razvite regije na zahodu	Morski bazen med Afriko, Bližnjim Vzhodom, Evropo (South-East) Gateway iz Azije v Evropo Tovorni promet iz Azije: Suez=100, Gibraltar =75; Rotterdam, Hamburg Poudarjena modra komponenta razvoja Poudarjena tudi zelena komponenta razvoja Obala, otoki, mesta, zaledje, gore in povezave Turizem in kultura Ranljivost za podnebne spremembe in tveganja (npr. suša, izlivi nafte...)

Nekateri programi so po območju (in prioritetah) skladni z makro-regionalnimi strategijami EU (MRS).

Na območjih programov obstajajo še druge krovne medvladne pobude in mednarodne konvencije.

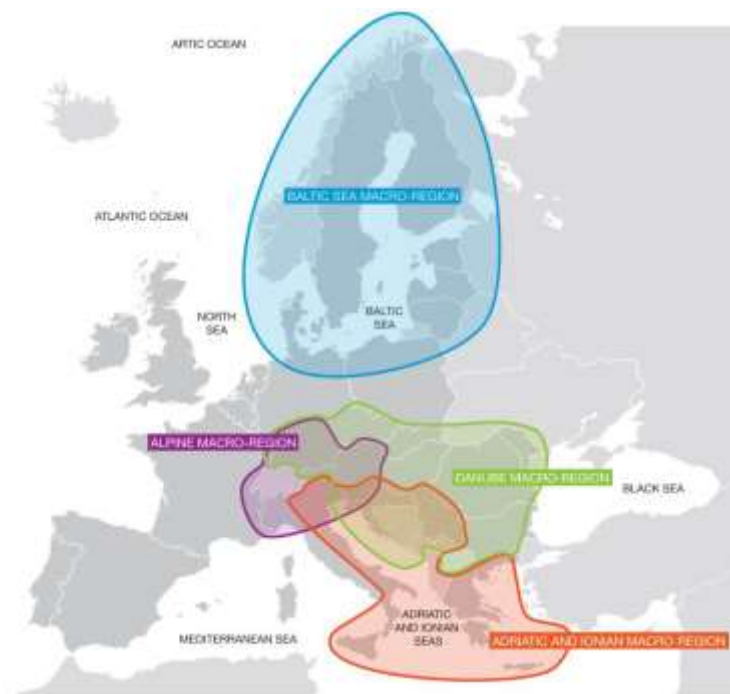
ALPE: EUSALP, Alpska konvencija

ADRION: EUSAIR, JJ pobuda

DANUBE: EUSDR

MED: West MED Maritime Strategy (5+5 EU+Afrika), Union for MED

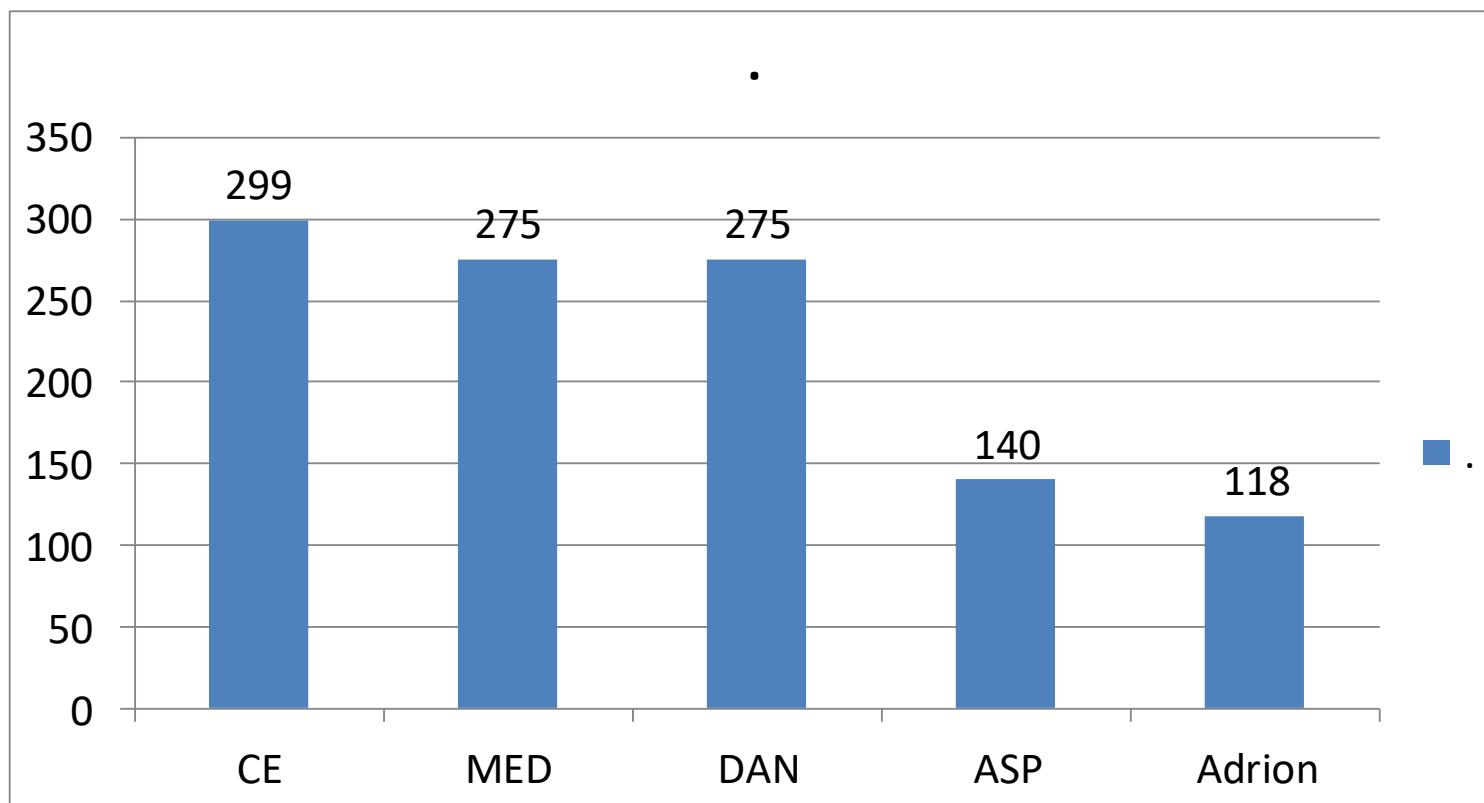
CENTRAL EUROPE: se delno prekriva z vsemi štirimi MRS

Sredstva v obdobju 2014-2020: 1,1 milijarde evrov

iz štirih virov: ESRR (članice), IPA (Zahodni Balkan), ENI (UA, MD), NAC

Navedbe po programih so v mio evrov.

II. Programska telesa

V posameznih programih sodeluje od 7 do 14 držav (oz. do 77 regij na ravni NUTS-II; SI ima 2): članice EU, kandidatke (Zahodni Balkan), sosedske države (Ukrajina, Moldavija).

Programi	Sedeži OU so v tujini.
ALPE	Salzburg Sekretariat: iz Munchna v Salzburg
CENTRAL	Dunaj
DANUBE	Budimpešta
ADRION	Bologna
MED	Marseille

Kdo odloča in kako?

Nadzorni odbor (MC): usmerja, odloča in vrednoti tekoči program; odločanje s konsenzom, ena država-en glas

Odbor za programiranje (TF): je kot nadzorni odbor; odločanje s konsenzom, ena država-en glas

Vsi drugi deležniki so vključeni v posvete (nacionalni odbori, MRS, regije, upravičenci, mednarodne organizacije).

Države članice podpišejo programski dokument (IP) ter sporazum o sodelovanju in odgovornostih (v SI SVRK, minister).

III. Uspešnost slovenskih institucij

v številkah

v slikah

V obdobju 2014-2020 znaša vrednost vseh petih transnacionalnih programov

1,1 milijarde evrov (871 - ESRR, 50 - IPA, 20 - ENI plus NAC).

Dodatno razpolaga program Interreg Europe s **427 mio** evrov (za 30 držav).

Slovenija vlaga (od 1,1 milijarde + 427 mio):

- **8,4 mio evrov** indikativne alokacije v **ESRR** (neposredno od Komisije do programov) ali cca 1% vrednosti programov
- in cca **4 mio** evrov **iz proračuna** za delovanje nacionalnega organa in kontrole ter minimalno za stroške tehnične pomoči na transnacionalni ravni.

Uspešnost slovenskih partnerjev (z IE) ob skoraj 100% alokaciji (800-400-600):

- na **32 različnih razpisih** je bilo odobrenih 787 projektov;
- slovenske institucije sodelujejo **v 418 projektih**;
- so **v dveh tretjinah** transnacionalnih **projektov** in dobri petini projektov IE;
- **636** slovenskih **partnerjev**;
- od tega **64 vodilnih** partnerjev (ena desetina);
- sodelujejo s cca **6500 institucijami**;
- pogodbeni vrednost: cca **120** mio evrov, od tega cca **100 mio evrov iz ESRR**.

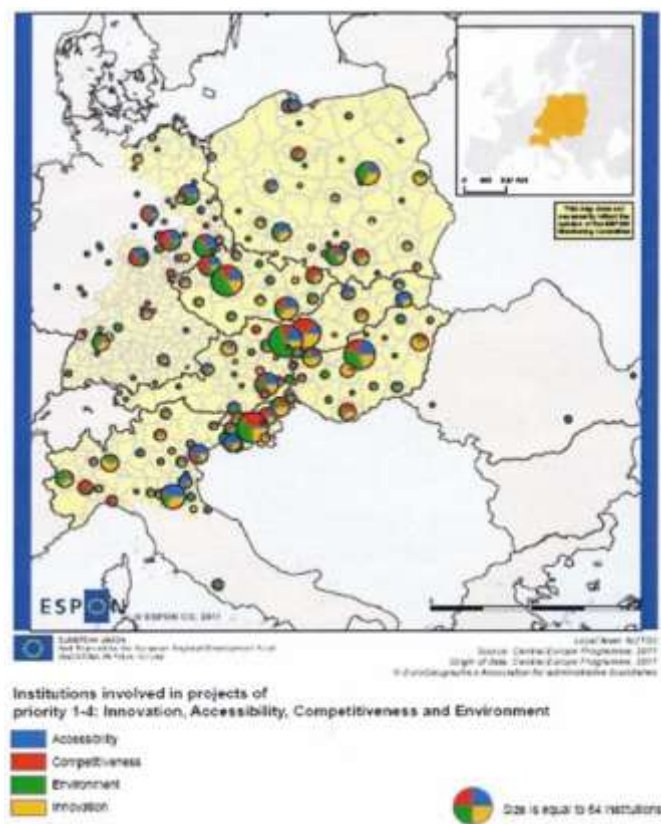

Iz 12 mio evrov dobimo 120 mio, od tega 100 iz ESRR (10x).

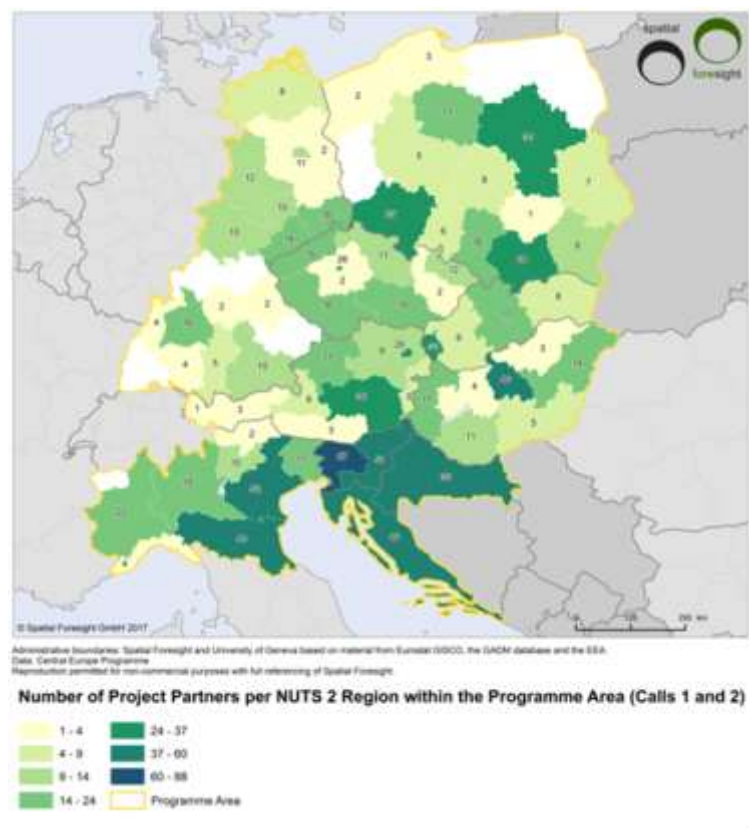

Slovenija, zgodba o uspehu (ilustrativno, kvantiteta)

Intenzivnost sodelovanja v programu
Central Europe 2007-2013

Projektni partnerji 1. in 2. razpisa
Central Europe 2014-2020

Za intenzivnost sodelovanja gre! Slovenija v osrčju. (tematsko, institucionalno, med regijami)

Primer: sodelovanje v Central Europe 2007-2013 (vsi projekti)

Legenda po barvah:

Tehnološki transfer
Energija

Promet
Demografske spremembe

Okolje
Kultura dediščina

Posamezni programi so za Slovenijo različni, a enako pomembni.

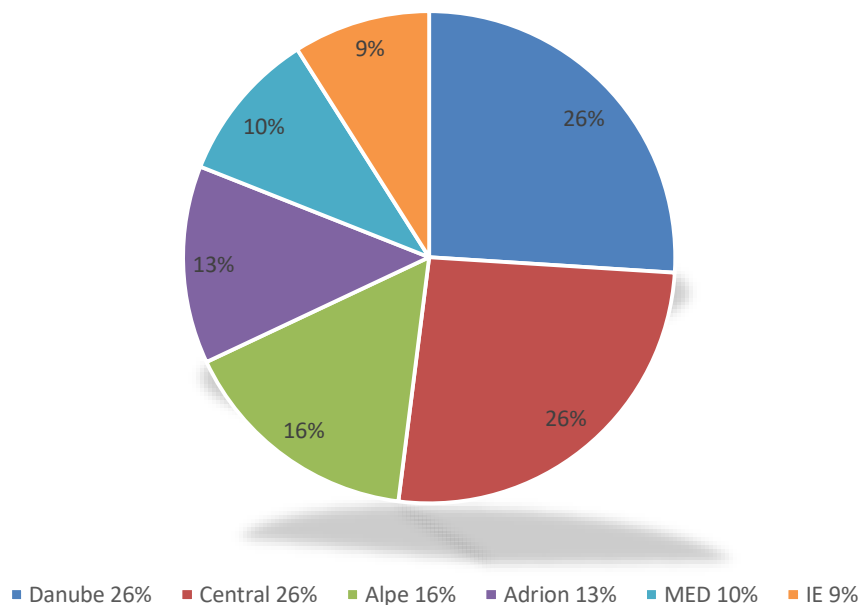
Danube in Central prispevata več kot polovico ESRR, Danube tudi polovico (33) vodilnih partnerjev, vsi drugi štirje programi pa drugo polovico.

Alpe: slovenski partnerji v skoraj vseh projektih.

Adrion: projekt EUSAIR Facility Point vodi SVRK; MED je komplementaren, skupaj cca četrtna.

Interreg Europe je program s 30 državami in zahteven, zato velja Slovenija za odlično.

Delež ESRR

IV. Poslanstvo in prioritete programov (kaj in kako)

Poslanstvo transnacionalnih programov ni investicijske narave. Poudarjen je javni - splošni interes.

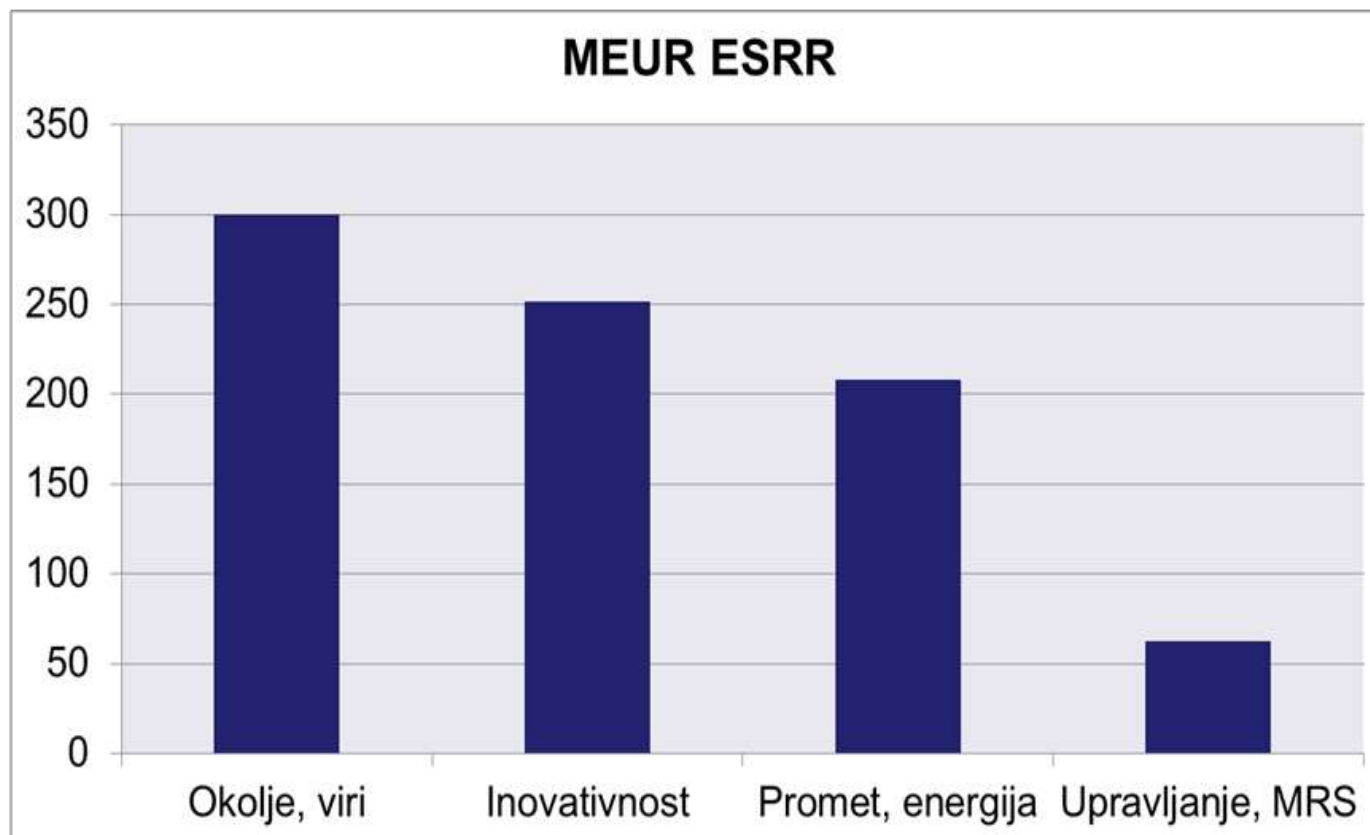
- ❖ **Spremljanje teritorialnih učinkov razvojnih politik** za argumentirane in dobre razvojne odločitve v prihodnosti, **premoščanje razvojnih razlik** med regijami v širšem evropskem prostoru.
- ❖ Priprava **skupnih rešitev** za skupne izzive (probleme ali priložnosti) na območjih, ki segajo daleč preko državnih meja (poplavna varnost, balastne vode, koridorji, okvirni pogoji za inovacije...), ovrednotenje rešitev v širšem kontekstu.
- ❖ Krepitev **institucionalnih zmogljivosti** organov in institucij javnega sektorja, tudi v povezavi z zasebnim: prenos znanja, povezovanje in usklajevanje raznolikih institucij v istem projektu, koordinirano sodelovanje pri iskanju rešitev.
- ❖ Kadar že vemo, kaj in kako, so primernejši investicijski programi.

Tematska osredotočenost 2014-2020 (kaj?)

Finančna struktura vseh petih transnacionalnih programov odseva transnacionalne izzive.

Skupaj za razpise: 821 mio evrov iz ESRR

Okolje 300 - Inovativnost 251 - Promet in energija 208 - Upravljanje / MRS 62

Prioritete čez tri obdobja od 2000 do 2020 (kaj?)

Programsko obdobje 2000–2006	Programsko obdobje 2007–2013	Programsko obdobje 2014–2020
Regionalni in prostorski razvoj, skupne perspektive	Trajnostni urbani in regionalni razvoj, vključno s storitvami splošnega pomena in kulturo	Upravljanje v povezavi z makro-regionalnimi strategijami
<u>Promet</u> in informacijske tehnologije	<u>Dostopnost in povezljivost</u> regij, vključno z IKT	<u>Promet</u> in energija
<u>Okolje, tveganja</u> , naravna in kulturna dediščina , upravljanje voda	<u>Okolje in viri</u> , energija in preprečevanje <u>tveganj</u>	<u>Okolje</u> , naravni in kulturni viri ter upravljanje <u>s tveganji</u>
---	Okvirni pogoji za <u>inoviranje</u>	Razvoj inovacijskega ekosistema ter kompetenc za <u>inoviranje</u>

Kako? Poudarki, ki ostajajo v veljavi tudi za 2021-2027

Celostni teritorialni razvoj

Transnacionalni programi oz. projekti so idealni za: **usklajevanje interesov, pristopov, rešitev, izvajanja:**

- med sektorji
- med akterji
- med ravnmi upravljanja
- med območji in tipi območij
- v različnih državah/regijah

Teritorialni vidiki (place-based approach): nekaj ključnih pojmov, različne skale in merila

- Skupni naravni in razvojni izzivi (povodja, morje, gorovja; energija, podnebne spremembe...)
- Razvojne vrzeli: razvite, srednje, manj razvite regije ob dolgoživih razvojnih ločnicah
- Prostorski vidiki razvojnih politik (migracije, promet...)
- Koridorji: prometni, energetske, razvojne osi (čezmejne ovire na koridorjih)
- Funkcionalna območja na različnih ravneh
- Interakcije mesto-podeželje, morje-zaledje...
- ICZM, MSP
- Tipi območij: gorata, periferna, otoki, mesta...
- Tipi naselij: metropole, mesta, naselja - rastoča / usihajoča, turistična, policentrični regionalni centri
- Racionalna raba prostora (konflikt interesov)
- Skupna kulturna in zgodovinska identiteta

Primeri projektov-promet

SONORA (CENTRAL EUROPE 2013)

Luka Koper

Ministrstvo za promet RS

Optimizacija
železniških koridorjev
na osi Baltik – Jadran

Vključuje deležnike na področju
prometa, regije, institucije znanja in
kar 34 strateških nefinančnih partnerjev.

DANTE (DANUBE 2020): Odstranjevanje administrativnih čezmejnih ovir na plovnem delu Podonavju

DAPHNE (DANUBE 2020): Razvoj donavskih pristanišč - zakonodaja, financiranje, upravljanje in postopki, kadri, okolje, infrastruktura, IKT, trženje

Kaj / kako: Projekti so konceptualne narave.

Cilj je dobro upravljanje za skladen regionalni razvoj.

Ne gre za znanost.

Ne gre za investicije.

Ne gre za tehnologijo.

Vedno pa gre za **krepitev institucionalnih zmogljivosti** javnega sektorja, tudi v povezavi z zasebnim, za medsektorske in večnivojske skupne rešitve na širšem območju.

Skupne **strategije** in akcijski načrti za območja

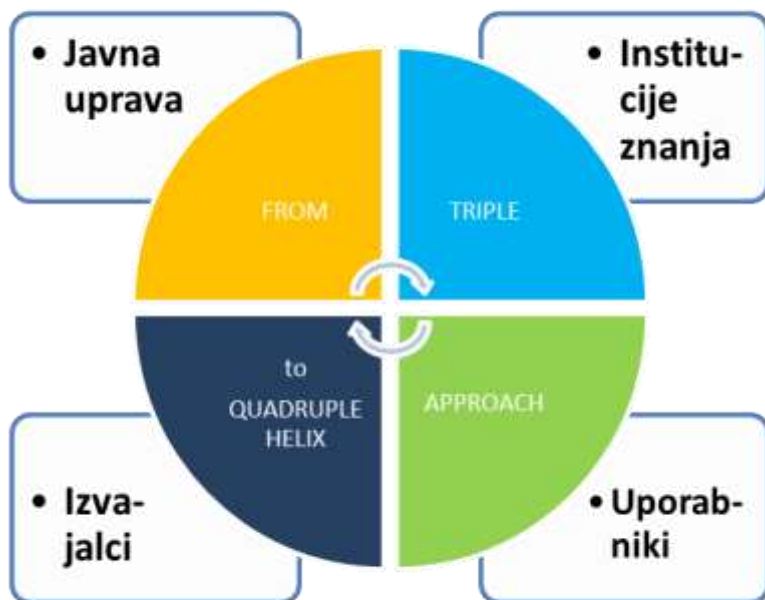
Usklajene **metodologije** in upravljalna **orodja**

Skupne strukture in sistemi **upravljanja** ter sodelovanja

Priprava transnacionalnih **investicij** (a ne izvedba!)

Pilotne - testne ali demo **aktivnosti** s transnacionalnim ciljem

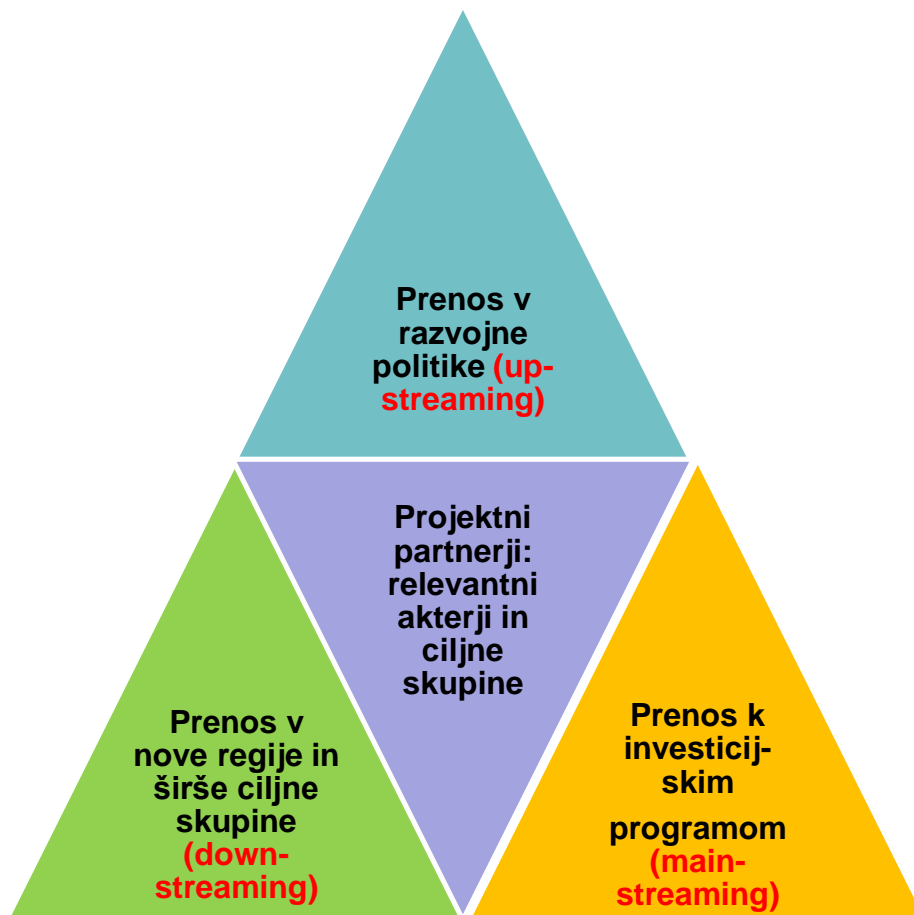
Kdo / kako sodeluje? Javni sektor in ciljne skupine.

- Povprečni projekt znaša 2 mio evrov; v njem sodeluje 10-12 institucij iz 6-8 držav.
- Število partnerjev ni pomembno, važna je relevantnost institucij in struktura partnerstva.
- Partnerji morajo biti pristojni za razvoj področja in območja. Zagotavljati morajo trajnost rabe rezultatov projekta.
- Institucije v projektu morajo biti raznorodne (ne omrežja): javna uprava, institucije znanja, izvajalci (zavodi, javne agencije, zbornice...), predstavniki ciljnih skupin (triple/quadruple helix).
- V Sloveniji: predvsem nacionalna in regionalna raven, v manjši meri lokalna.

Zaveza programov in projektov: usmerjenost k rezultatom, zagotovitev sprememb.

1. Kdo in kje bo uporabil outpute ter kako in s kakšnim učinkom? Up-Down-Main-streaming.
2. Povezovanje v tematske skupnosti (outputov, institucij, tudi med programi).

Razvojni cilji iz predlogov uredb za 2021-2027

1. **Pametna Evropa**: inovativna in pametna ekonomska transformacija

2. **Zelena, nizko-ogljikna Evropa**:

- čista, zelena, modra, krožna,
- podnebno prilagojena,
- tveganja,
- učinkovita raba in obnovljivi viri energije, pametna omrežja in skladiščenje,
- vode,
- onesnaženje,
- urbana mobilnost

3. **Povezana Evropa**:

- digitalno,
- TEN-T,
- mobilnost in dostopnost do TEN-T in čezmejno

4. **Socialna Evropa**: trg dela, zaposlovanje, izobraževanje in usposabljanje, storitve splošnega pomena, kulturna dediščina, ranljive skupine, integracija...

5. **Evropa blizu državljanov**:

- celostni socialni, ekonomski in okoljski razvoj: DA najmanj kot pristop;
- posebna območja: urbana, ruralna, obmorska itd.: DA;
- lokalne iniciative in lokalni razvoj pod vodstvom lokalne skupnosti: NE

Interreg specifični cilj **Upravljanje**:

- krepitev institucionalnih zmogljivosti javne uprave in deležnikov, tudi za izvajanje makro-regionalnih strategij

V. Programiranje (strategija IP)

Celotno programiranje naj bi se zaključilo do konca leta 2020 z oddajo programskega dokumenta (IP-Interreg Programme) Komisiji.
Prvi razpisi naj bi bili objavljeni že sredi 2021.

Konec standardnih projektov 2014-2020: junij 2022.

Konec specifičnih projektov (TA, PAC, DAN-CAP, FP): 31.12. 2022.

Poudarek v predstavitvi je na pripravi strategije in vsebinskega dela IP.

Faze priprav in tematskega dela programiranja

Predfaze - inputi

IP

EU	Izkušnje programov	Analiza območja	Tematski del IP
Uredbe	Programski dok.	Značilnosti območja	Strategija z utemeljitvijo
7. kohezijsko poročilo	Letna poročila	Izzivi, priložnosti, potrebe	Opis prioritet in specifičnih ciljev: rezultati, outputi, aktivnosti, vrste projektov, ciljne skupine
Stališča EU institucij	Evalvacija - operativna- učinki- z deležniki	Primerjava z razvojnimi cilji iz uredb, MRS	Sredstva
Sektorske in kohezijske študije (EK, ESPON...)	Dosežki programov	Potenciali trans-nacionalnega sodelovanja	Sistem indikatorjev
EK - Orientation Papers	Tematske študije, kapitalizacija	Posveti	Posveti

Strokovne podlage

Legenda:

krepka zelena: opravljeno

medla zelena: v delu

Podlaga	Alpe	Central	Danube	MED	Adrion
Operativna evalvacija					
Evalvacija učinkov I. (2019-2021)					
Evalvacija učinkov II. (2022-2023)					
Interne analize					
Zunanje študije					
EC Orientation Paper					
Ter. analiza-značilnosti območja					
Potrebe, TN potenciali					
Vrste projektov					

Posveti

Vrsta posveta za IP	Alpe	Central	Danube	MED	Adrion
Transnacionalni-vsebina (uprava)					
TN- vsebina (poleti-jeseni tudi PP)					
Transnacionalni-izvedbeni del					
Nacionalni (javna uprava)					

Širša neformalna posvetovalna skupina v Sloveniji

Sestava (100 imenovanih predstavnikov iz javne uprave):

- SVRK, Sektor za ETS (nacionalni organi); sektorja za razvoj in pametno specializacijo
- Nacionalni odbor ETS;
- predstavniki Slovenije v makro-regionalnih strategijah;
- predstavniki obeh kohezijskih regij;
- sodelavci, vključeni v vrednotenje indikatorjev rezultata;
- vodilni partnerji, vključeni v kapitalizacijske projekte, in tisti, ki vodijo SRIP-e v okviru RIS4

Sodelovanje in/ali moderiranje pri:

- izpolnjevanju spletnih anket (na razvojne in specifične cilje)
- nacionalnih posvetih (na ukrepe po specifičnih ciljih).

Izbor razvojnih ciljev (PO) iz uredb

Legenda:

zeleno: DA

rumeno: mogoče kot samostojna prioriteta, morda kot specifični cilj

oranžno: NE, a elementi morda v druge prioritete

PO	Alpe: odloženo	Central: v delu	Danube: v delu	MED: v delu	Adrion: še ni
PO1-Pametna družba					
PO2-Zelena družba	dve prioriteti				
PO3-Promet		samostojno ?	V ISO1?		
PO4-Sociala, kultura	Elementi drugam	V PO1, ISO1	samostojno?		
PO5-Integralni, funkcionalno teritorialni, lokalni razvoj		V ISO1			
ISO1-Dobro upravljanje	MRS	iz PO4, 5	iz PO3?, MRS		

Razvojna cilja 1 in 3: Pametna družba, promet

Legenda:

zeleno: DA

oranžno: NE

rumeno: kako?

Cilji iz uredb	Alpe	Central	Danube	MED	Adrion
1.1 Raziskave in razvoj					
1.2 Digitalizacija- podjetja, ljudje, uprava					
1.3 Konkurenčnost MSP					
1.4 Kompetence-RIS3, podjetništvo					
3.1 Digitalna povezljivost					
3.2 TEN-T koridorji					
3.3 Dostopnost do TEN-T		Samostojno?	V ISO1?		

Razvojni cilj 2: zelena družba

Legenda:

zeleno: DA

oranžno: NE

rumeno: kako?

Cilji iz uredb	Alpe	Central	Danube	MED	Adrion
2.1 Energetska učinkovitost			eden		
2.2 Obnovljivi viri energije			od treh		
2.3 Pametna omrežja			ciljev		
2.4 Podnebne spr. in tveganja					
2.5 Upravljanje voda					
2.6 Krožno gospodarstvo					
2.7 Biodiverziteta, ekosistemi					
2.8 Urbana mobilnost					

Razvojna cilja 5 (teritorialno, integralno, lokalno upravljanje) in Interreg specifični cilj-ISO1 (upravljanje, podpora MRS)

Legenda:

zeleno: DA

oranžno: NE

rumeno: kako?

Cilji iz uredb	Alpe	Central	Danube	MED	Adrion
5.1 Za vse vrste območij: teritorialni, integralni, lokalni pristop (CLLD, ITI)	Kot pristop da, lokalno ne	V ISO1	Kot pristop, lokalno ne	Specifična območja na razpisih	
ISO1.1 kompetence uprav s teritorialno pristojnostjo					
ISO1.2 sodelovanje uprav za odpravo čezmejnih ovir					
ISO1.3 podpora MRS					

Za zaključek :

V Sektorju za ETS se zahvaljujemo vsem razvojnim deležnikom v Sloveniji, ki na različne načine prispevate k oblikovanju novih programov Interreg 2021-2027.

REPUBLIKA SLOVENIJA
SLUŽBA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA RAZVOJ
IN EVROPSKO KOHEZIJSKO POLITIKO

Interreg

SLOVENIJA
2006 - 2027
EU-ESRR

Interreg
Alpine Space

Interreg
CENTRAL EUROPE

European Union
European Regional
Development Fund

Interreg
ADRION

ADRIATIC-IONIAN

European Regional Development Fund - Instrument for Pre-Accession Assistance

Interreg

Danube Transnational Programme

Interreg
Mediterranean

Interreg
Europe

